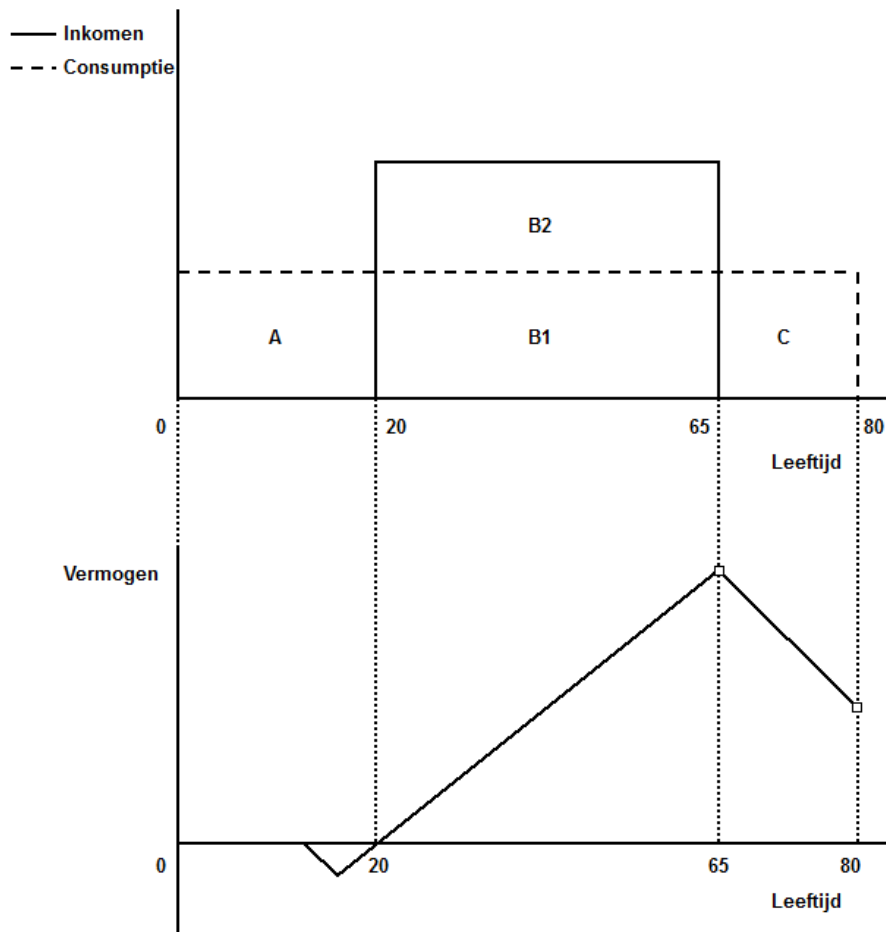

Over het algemeen doorloopt ieder van ons de verschillende fasen uit de levensloop. Eerst de fase van jong zijn, dan de fase van werk en gezin en ten slotte de fase van de ouderdom. De generaties staan niet los van elkaar, jongeren zijn afhankelijk van hun ouders en ouderen zijn afhankelijk van de werkende generatie. **Tussen de generaties wordt geruild over de tijd (= intertemporele ruil).**

In de grafiek over inkomen en consumptie tijdens de levensloop betaalt de werkende generatie (20 tot 65, gegeven een AOW-leeftijd van 65 jaar) de gehele consumptie. Voor de eenvoud wordt ervan uitgegaan dat de consumptie tijdens de gehele levensloop op hetzelfde niveau ligt. Dit kan alleen als inkomen wordt overgedragen van de ene naar de andere generatie. De consumptie van jongeren (A) plus de consumptie van ouderen (C) is gelijk aan de afdrachten van de werkende generatie (B2): $B2 = A + C$. Het besteedbaar inkomen van de werkenden is gelijk aan B1. Jongeren weten dat ze straks aan de beurt zijn om te zorgen en de werkenden van nu vertrouwen erop dat er straks voor hen wordt gezorgd. Aan het einde van de levensloop is de ontvangen hulp gedurende een mensenleven gemiddeld gelijk aan de verstrekte hulp.

In de grafiek over vermogen en levensloop hebben ouderen via pensioenfondsen of op een andere manier vermogen opgebouwd dat ze kunnen gebruiken voor consumptie. Terwijl veel ouderen een vermogen bij elkaar hebben gespaard, hebben jongeren vaak schulden. Als jongeren gaan studeren met geleend geld, ontstaat voor hen een negatief vermogen. Hun studieschuld is vaak groter dan de waarde van hun bezittingen.

VERGRIJZING EN ONTGOENING

De mate van vergrijzing en ontgroening (er komen relatief meer ouderen en minder jongeren) kan worden weergegeven met de ontwikkeling van de 'grijze druk' en de 'groene druk':

- De **grijze druk** is de verhouding tussen het percentage personen van 65 jaar of ouder en het percentage personen van 20 tot 65 jaar.
- De **groene druk** is de verhouding tussen het percentage personen jonger dan 20 jaar en het percentage personen van 20 tot 65 jaar.

De som van de 'groene druk' en de 'grijze druk' is de demografische druk. De **demografische druk** is de verhouding tussen de niet-productieve leeftijdsgroepen (jongeren en ouderen) en de productieve leeftijdsgroep (werkende generatie).

TAL VAN (EXAMEN)OPGAVEN ZIJN IN HET BIJ DE SITE BEHORENDE BOEK OPGENOMEN

KLIK OP DE LINK VAN ONDERVERMELDE SITE